

Jurij Hudolin
OSNOVE LJUBEZNI IN ZLA

Bodi dober: reven ne boš nikoli.

*Za Oskarja
... Za Cvileta*

Tista leta življenja v mali vasi, kar je bilo vedno recipročno velikemu peklu, sem čutil zelo malo. Dolgo, zaskrbljujoče dolgo sem čutil zelo malo in vegetiral v tri krašne, zavozil dneve brez motiva. Živeti brez motiva je težka bolezen in tista praznina brez začetka in konca, v kateri začneš blazneti in početi stvari, ki ti drugače nikoli ne bi padle na pamet. Uničiti se in uničiti vse okrog sebe, čeprav je veliko stvari in odnosov v času te splošne ignorance razpadlo kar samo od sebe in prav je tako, z mrtvo emocijo se borijo mentalni invalidi in take bojevnike je treba hop: v čorko ali na tnalno. Zjutraj, ko se dvigneta roletni vek, permanentno dve opciji: ali bi se ubil ali bi koga napadel. Srečaš se z lastno in tujo neumnostjo, kar je morebiti tudi pametno, ni pa kdove kako lečече in frišajoče, kaj šele vitalno.

$\frac{8}{9}$

Vsak bedak se teši s tem, da je vse za nekaj dobro, kar je seveda larifari, niente, vizija ne obstaja. Včasih ni nič dobro in je vse smet in zdrobljeno, kakor da bi človeku nekdo zasul možganske rove, pitoreskno groteskno, samo feferoniziranje, velika vojna, da bi zanetil ogenj strasti. In kadar to uspe, je vse čakanje z drobižem poplačano, ko vsaj za trenutek ni nebogljenen ravnodušnosti. Toda boj za motiv je gladiatorski.

Ta mala vas je moje rojstno mesto in rojstno mesto velike večine mojih prednikov in ji nikoli ne bom mogel do konca pobegniti, saj je to v mojih genih, ki pa, roko na ožarjeno oranžasto žerjavico, človeka pošteno zaznamujejo. Lahko jo pustim, izbrisati pa je ne morem. Imenuje se Ljubljana in je v državi Slovenija. Za človeka, ki ima voljo in željo in za edini resen smisel ustvarjanje – delo pač, je

to zajebana država, ki je tudi sicer eno bolj zadolženih in devastiranih evropskih mikropodjetij, ki so mu od ustanovitve naprej vladali večinoma goljufi, prevaranti, pizdakli in take in drugačne kreature, čeprav sem bil tudi sam tak slabič, da sem se zaradi take družčine priskutil sam sebi. V Sloveniji je namreč politika egotripaška in samozadostna goljufigja, tukaj se ta poklic tako razume, kar je po svoje logično, saj vanjo vstopajo pohlepni siromaki, ki ne znajo skrivati naropanega blaga. Mislim sem, da je politika povsod taka, a so mi kratek pogovor in snidenje in kasnejše resnejše zanimanje za nekatere skandinavske politike to tezo popolnoma upepelili, dejstvo je, da je politika eden najbolj odgovornih in zahtevnih poklicev, ne pa boljši trg, tingl tangl in beznično politikastrstvo kakor v Sloveniji. To sicer ni moj poklic, mi pa taki neresni slovenski amaterji in prevaranti otežujejo življenje, zato se bom vtaknil tudi v to, vzel si bom to kot državljansko pravico, saj so slabi odnosi in dolgovi v ekspanziji že od leta 1991, ko je ta država nastala in ji od takrat plačujem davke. Seveda nisem genij, če mimobežno čiviriknem, da so včasih naključno tudi v smeteh opali. Leta sem preživel med kvazi visoko in resnično nizkotno družbo, med vinotoči in diplomatskimi sprejemi in na koncu spoznal, da je bilo večinoma vse skonstruirano kot dolžniško razmerje takšne ali drugačne vrste, samo da je dolžniško, pa sta modus vivendi in operandi izpolnjena, potaplajoče in goljufigvo, prozorno, bedasto, nič vzorčasto, nateg je moto. Igrali smo v ligi za bedake, zdaj pa niti v tej ne več, saj gledamo tekmo z rezervne klopi. A tudi na klopi lahko dobiš rdeči karton, če ne, pa vsaj rumenega. Toda kartonov in izgubljanja časa na klopi imam počasi dovolj. Rad bi igral. Lige za bedake se ne grem več, to pa pomeni, da življenja ne bom več jemal kot dolžniškega razmerja, ki smo

ga z lahkoto zamenjali za korektnost, tega prevarantskega kola pač ne bom plesal. Videl pa sem in še zmeraj gledam, da ta krog nikakor noče počiti, trdovratno se suče in suče in na vrtiljaku lomi tilnike lahkovernemu življu. Umreti pač ni žalostno, ali v razkošju ali v hiralnici, žalostno pa je, žalostno, če ti je čas minil v uborni domišljiji, denarja in moči in častilakomnosti hrepenenja, saj če sem v kaj prepričan in sem to tudi doživel, je ljubezni in prijateljstva v ljudeh veliko več, kakor pa si mi in vsa (ne)ponarejena zgodovina predstavljamo.

Bokija Jazavca, imenovanega tudi Poslovno salo, saj je imel pri moji in svoji višini sto osemdeset skoraj tudi toliko kilogramov, sem spoznal v delikatesi in vinotoču Istranka na ljubljanski tržnici. Bil je preprost in velikodušen možakar, ki se je v Ljubljano na veliki zvon obesil prav v letu slovenske osamosvojitve 1991. Prej je živel v Kozjem, bil bogat pečarjev sin, pravzaprav zelo ali gnusno bogat in nalinkan z barabami po celi Evropi, čeprav ni znal nobenega jezika, toda dober, a naiven in v več ozirih precej trapast možakar. Kakorkoli, jaz si mislim, da je bil bedak. Bil je eden tistih slovenskih kmetičev, ki se v Ljubljano pricijazijo, da bi v velikem mestu pokazali, koliko imajo pod palcem, in se v glavnem mestu uveljavili kot pomembni ljudje. Žal, tudi bolj pametni kmetiči, ki so prijezdili v mesto z visoko vzdignjeno glavo, ki skorajda ošvrkuje Boga, in z na široko razprtimi perotmi, v teku časa spoznajo, da so ljubljanske sanje navijanje prašičjih ušes ali pa božanje rejene svinje pred kolinami, kakor se pač vzame, a svinja bo vedno rovarila pred očmi. No, Boki Jazavac, rekli mu bomo kar Poslovno salo, da me ne bi morebiti tožil, saj v slovenski državi hitro plačaš in sem kušal tudi to, da sem plačal za bedasto infantilne zmerljivke in so se na sodišču do mene vedli, kakor da bi bil moril, ta bajs, je imel dve težki, pretežki lastnosti, no, imel jih je cel niz dodatnih, jebениh, a sta ga reševali dobrodušnost in velikodušnost: prva je bila ta, da se je že leta 1992 ločil od lepotice in novčič pičke Demi, ki jo je privlekel v mesto s seboj iz Kozjega, kaj, priskakljal je z njo v vrečki kakor kenguru, toda še po desetih letih od ločitve je ves čas govoril o njej kakor o svoji lepi ženi,

tako rekoč ljubici, osišču kozmosa, almagestu, če pa je bil pijan, ji je telefoniral vsakih pet minut in ji obljubljal vse in še več, in če se ga je včasih usmilila in res prišla za šepetom šelestenja, je to takoj plačal s petstotakom. Lažna slika o nekoč res lepotici in že zdavnaj bivši ženi, ki mu je pobrala dober milijonček evričev in dala pizdo za dobre novce naprej, ga je ugonabljala in ugonabljala, ta program se bo vrtel do konca. No, to težko breme je dopolnjevalo njegovo trenutno finančno stanje, o katerem, kakor tudi o njegovem poklicu, ni nihče vedel ničesar, razen tega, da je imel v denarnici vedno vsaj petsto evrov in še pomečkane stotake po žepih za sproti, za danes, in ni bil skopuh, znal je s hrano in pijačo vzdrževati cele družbe. Kartic, razen zdravstvene in osebne, nikoli ni imel, v dvajsetih letih ga nisem videl, da bi uporabljal bančno kartico. Poslovno salo, ves čas na telefonu za različne posle, a legalnih transakcij se ni šel, Slovenija je itak davčna oaza finančne devastacije lastnih državljanov. Imel pa je še eno lastnost, alkoholizem lahko pustimo ob strani, saj ni bil tako akuten; bil je strasten kockar, casino je bil njegov drugi dom, čeprav imamo v Sloveniji večinoma igralne salone. No, ta je bil globoko v kocki in je kockal po celi Evropi, ruleti je rekel vrtiljak, casinoju ali igralnemu salonu pa cerkev. Poslovno salo sem imel na neki način vedno rad, bil je eden redkih, ki ni sešteval, če ti je moral pomagati, prijateljem ni nabijal obresti ali jim pošiljal mafije na vrata. Odkril pa sem enkrat, in to po naključju, zame izjemno pomembno stvar: Poslovno salo je bil skorajda nepismen, podpisati se je sicer znal, a je to počel vedno z velikimi tiskanimi črkami in še to nekako čudno, nisem prav prepričan, če se je, kadar je bilo nujno, res podpisal: BOKI JAZAVAC.

Vinotoč in delikatesa Istranka, to je bilo leta in leta najbolj vplivno ljubljansko srečevališče. Istranka ni bila špelunka ali beznica, to je bila delikatesa, kjer so se prodajali istrski pršut, sir, bakalar, sušeni paradižnik, hobotnica v solati, malvazija in druge istrske dobrote, gazda mene ni nikoli nategoval, saj sem sam skoraj deset let delal v gostilni blizu Duge uvale pri Pulju in takoj vidim, kaj je iz diskonta iz Doline pri Trstu ali pa naravnost od kmeta. Vsaj kar se bakalarja, šalše, sardonov, njokov, fužev in šavorja ... tiče. In tudi na malvazijo se spoznam, čeprav nisem kdove kakšen poznavalec vin, v rani mladosti sem se naučil predvsem, kako ločimo svežo ribo od postanih smeti ali bolje: naučil sem se ločiti dobro hrano od slabe, in to kot prekanjeno, železno gostilniško pravilo, kako prodati slabo za dobro in uspeti, da je zadovoljen tudi potrošnik ali bedak, ki mu potisnemo drek v košaro in on še plača in je nadut pred drugim življem, ker nosi bolj gosposko hrano. To je pač ljubljanska tržnica, otroke bi morali v četrtem ali petem razredu voditi na ljubljanski trg in jih poučevati dopolnilni predmet: slovensko malo-meščanstvo in mravljišče zavratnosti. Gostje Istranke smo ta majhen prostorček pod Plečnikovimi arkadami naredili za vplivno srečevališče, ki to ni postalo zaradi alkohola ali česa drugega opojnega; v Istranki je bil redko kdo in redko kdaj nemarno vinjen. Tja pijančki in sodrga, klošarji in ljudje brez kinte niso hodili, saj je bilo predrago in taka svojat ne zna uživati v hrani, kar je bilo v Istranki primarno, zato pa so tja pogosto ali pa manj pogosto hodili vsi možni, levi in desni prvaki, umetniki, poslovneži, ajde, recimo temu ljubljanska smetana, to vzemite z rezervo, se-

veda, vsaj jaz sem bolj skeptičen glede ljubljanske in sploh slovenske smetane, lahko bi bila kvečjemu smetana na dia-reji. Vemo namreč, da bi se bil hud raziskovalni boj, ko bi iskali slovensko gospodo Glembajeve, če hočemo, da bi bilo družinsko drevo vsaj petdeset odstotkov slovenskih korenin. Hodili so tja, verjetno, da bi koga srečali, vlekli na ušesa, in da, Buza jih je prepričal s svojimi ekološko pridelanimi dobrotami, to pa je zdaj moderno, domače in ekološko, take je Buza znal nalašč nategniti, da jim je kaj cenenega podtaknil iz diskontne greznice in mastno kasiral. Največ kratov sem se tam dobival z že omenjenim Poslovnim salom, z Brunom la Costo, lastnikom podjetja za mednarodni pomorski promet in lečenim kockarjem, z Bobanom, vplivnim novinarjem in kritikom, ki so ga novci omamljali, da se je tresel kakor zadet srnjak, če se je govorilo o poslu, in Buzo, podjetnikom, ki mu je bilo vse razen velikih vsot denarja, čokoladnih vlačug in italijanskih kancon tuje in je bil poleg verige podjetij za trgovanje z zamrznjenimi živili v Italiji in Sloveniji tudi lastnik Istranke.

Čeprav sem tam srečeval celo Ljubljano, je bil ta kvartet v zadnjih dvajsetih letih največ kratov v moji družbi. Vsaj v Istranki. Če smo resnično veliki prijatelji ali ne, bi težko rekel, prej ne kot ja, kajti razlike človeških mentalnih arhitektur z leti postajajo vse večje in večje, smo pa dobri znanci, to zagotovo. Kajti: k uspehu sodi tudi to ali pa predvsem, da znaš prenašati zavist in odkrito zavračanje, tega pa v Istranki ni bilo, saj je v fundamentu vedno vsak vlekel na svoj rovaš, ko pa ga ni bilo, udri po njem, saj se je vse več ali manj vrtelo okrog denarja in obče državne goljufije, v kateri si je želel sodelovati vsak Slovenec, taka je bila zapuščina tistih, ki so državo začeli voditi leta 1991. Fantje so v Istranki sklepali posle, včasih je bil majhen

prostorček bolj podoben borzi kot pa delikatesi. Jaz sem bil tukaj bolj amater, obesek, dodatek, igračka, humorist, drobižar, če hočete, umetnik, premalo sem bil infiltriran v posle ali pa tega podzavestno nisem hotel ali pa mi znanci niso dovolj zaupali in me v tem oziru niso imeli za resnega, da bi še sam roke do ramen potisnil v čeber kaviarja. Ker sem odraščal med bogatimi in takimi, ki jim denar gradi samozavest, sem verjetno kontra, samozavest mi gradi najmanj dobičkonosno ustvarjanje, kar je jasno izjemno težko in slabo plačano delo, vsaj v primerjavi s tistim, o čemer so govorili in šteli moji znanci. To so fantje vedeli in me veliko kratov vabili na različne pojedine in zakuške in bi lahko sponzorirali tudi kaj drugega, vendar mi stanovanja, zavarovanja in osebnih stvari nihče nikoli ni plačeval, tega nisem pustil, niti hotel, in ni mi žal, zato danes nisem kaširani mušji drekec in ljudje ne hodijo opiti od orgazmične zmage nad menoj, ker bi mi morali frcati drobtine hudobnega usmiljenja s svoje bogato obložene mize, da bi preživel.

Večino let samostojne Slovenije sem preživel v središču Ljubljane, najprej na Gradaški ulici, potem na Kristanovi ulici, na Križevniški ulici, na Igriški ulici in na Vožarskem potu, zadnje desetletje pa na Mestnem trgu, vis-a-vis Mestne hiše v Souvanovi hiši in v bližini opevanega ljubljanskega župana – Trgovskega potnika, ki sem ga hočeš nočeš naključno srečal skoraj vsak dan, kakor tudi okrog njega skakljajoče makakije. Nikoli ne bom razumel tega, da ljudje opravičujejo podrejanje goljufom z opravičilom, da potrebujejo varno službo, in še bolj sem zmajeval z glavo, ker so bili skrivaj ponosni, da se podrejajo papirnato in od državljanov žegnano tretjemu najmočnejšemu človeku v državi, ljubljanskemu županu, ki politiko jemlje samo in zgolj kot trgovino, več ali manj zasebno podjetje, drugo je zanj kihanje v veter. Slovenija je od leta 1991 največji goljuf sama sebe. Državne službe so postale sinonim ptic roparic, podkupovanja, klientelizma in nelegalnega poslovanja in veličastnega lenuharjenja, odkar je šla črnogorska mafija v podtalje, kjer je albanska vedno, so vse te posle prevzele mreže državnih inštitucij. Na drugačen način, ampak že povprečno informiranemu je vse jasno, kako navadna njiva čez noč postane bogataška gradbena parcela in kako se dobi provizija za pridobljen posel na državnem razpisu. Verjetno si taki kot Trgovski potnik mislijo, da je to pač del posla, da to tako gre. Morebiti pa si izvoljenci naroda mislijo, da je provizija nujna za potrditev lojalnosti. Ali pa je to model nove demokracije in medčloveških odnosov, mogoče sem jaz veličasten idealističen bedak in starokopitno za časom, mavzolej hrepenenja?

Čeprav sem se na Mestnem trgu kar dobro počutil, mi je v glavi nemalo kratov pokljalo in nekaj nedoločljivega švistalo: več kot očitno je bilo, da pri štiridesetih nimam nobenega motiva več, še za pisanje ne, vendar sem bil odločen, da se bom zlizal.

Na Mestnem trgu sem imel prijetno stanovanje, kjer sta prej živela znana slovenska igralca in nazadnje inšpicient ljubljanske Drame, ki sem ga imel ves čas na muhi, da bo storil samomor, in je to tudi uresničil. Bil sem obkrožen z izjemno kvalitetnimi sosedi, ki so v obdobjih dipsomanije in depresije dobro vedeli, da grem spat obut in oblečen, da ko se zbudim, takoj švigнем izza vogala v Istranko. V Souvanovi hiši mi nikoli nihče ni zakašljajal zle besede v lice, tudi ko sem stanovanje spremenil v plesišče in jim jemal vino iz kleti ali iz kredenc pred vrati, kaj še, dobival sem juhe in dobre kose mesa, torte in darila, bil vedno dobrodošel, tako liberalnih in za nameček celo dobrih sosedov in ljudi kot celotnih osebnosti nisem imel nikjer na svetu. In bili so Slovenci. To je še eden od razlogov, da je treba verjeti v čudež prijateljstva in dobronamernosti, čudeži človeku res olajšajo eksistenco in utrdijo vero v lepoto prihodnjega časa.

V Istranki sem pač postaval, čakal znance in čivirikal več ali manj tjavdan, kakršne volje sem pač bil; velike koristi mi Istranka v tem življenju ni dala, pokazala pa mi je, kako se dan zabije v tri krasne in kako metati denar v vrečo brez dna, ljudje pa te še opsujejo za desert, saj me je cela Ljubljana spraševala: »Ti, kaj pa imate v Istranki?« ali »A ti si cel dan na tržnici?« ali »Imaš lokal?«, jaz pa sem večinoma odgovarjal, da slednje, in so mi dali mir, saj moji nič kaj empatični sonarodnjaki radi vidijo šibkega, izgubljenega in brez vizije zamišljenega človeka. Umetnik pač. Zguba. Tolerirajmo mu, bodimo usmiljeni. Tako pa

so mislili, da je lokal moj, in je bil mir. Skoraj vsak dan je prišel Boban, novinar, kritik, poslovnež, v vse se je vtaknil in je rad vse in vsakogar tudi komentiral, vsega itak nisem poslušal, čeprav sem ga gledal v oči, kar je ena mojih dobrih lastnosti, da se ne bojim ljudi, saj jim konec koncev nisem ničesar dolžan, še manj pa, da bi komurkoli kaj pojasnjeval.

Boban je kvasal vse živo, rastrasto in počez, od kulture, politike do ekonomije, o vsem je vedel veliko ali malo manj ali pa je kakor petelin na gnoju zgolj kikirikal: govoril je ves čas kakor navit, verjetno tudi zaradi tega, ker je živel sam in je moral nekje izkašljati dozo besed, ki jo hočejo vsakodnevno zrafalizirati možgani, kar sem jaz počel s pisanjem in prevajanjem, česar koli, ne samo leposlovja. Vedel je veliko in čeprav so bile politične stvari, ki še niso prišle v javnost, večinoma tračarske provenience, pa je imel več kratov mastne in verodostojne informacije. Glede ropanja svojih političnih prijateljev in podpornikov pa je znal zamižati, celo zaspati, ali pa se jim vročerkvno in bojevito postaviti v bran. Upam si trditi, da je bil med top petimi informiranimi ljudmi v državi, vreden svojega denarja, a sem ga imel rad, saj drugače ni bil slab, tudi svinja ne, vsaj do mene ne, malenkostne pljunke pač pozabim. Celotno življenje je hodil po sprejemih, koncertih, razstavah, literarnih večerih, imel je ošiljen in včasih zaslepljeno zašiljen okus in nos, tako si je pač izbral, življenje med brezplačnimi banketi in recenzijskimi izvodi. Vedno je bil samski, ni imel otrok in tudi pederastija, sodomija ali kakšna druga oblika spolnosti ga ni preveč tangirala, o tem ni nikoli kvačkal. Ljudje bi ob takem človeku večinoma rekli, da je resen, tehten in zanesljiv človek in mislec. Čeprav se je šel zagretega rdečkarja, se mi je zdel bolj klasično konzervativen in zavrt Slovenček. Pil ni kaj prida, droge pa ne

kušal in je znal biti tudi naporen, vendar si v državi resnih sovražnikov ni pridelal, prej obratno, dobro je vozil pešibus življenja, saj se je bližal sedemdesetim, pa je še vedno živahno korakal naokrog. Glede na njegov povsem drugačen odnos do žensk, če ošvrknem svojega, turbulentnega in zapletenega, sem se z mislimi večkrat parkiral – sploh kadar se mi ni dalo dialogizirati z njim – k Natali, ženski, ki je moje življenje skušala zajahati na začetku novega tisočletja. Tudi ona je, kakor to počne večina ljudi, na začetku najinega odnosa mislila, da bo to bitka, kdo se bo prej zlomil in podredil. Vendar se jaz take vojne ne grem, saj vsako podrejanje pelje vlak prijateljstva in ljubezni v propad, po drugi strani pa si življenja brez žrtev ne morem predstavljati. In bi bilo to v mojem oziru tudi nemogoče, saj sem sovražnik vzorca in tekočega traku.

Z Natali sva z daljšimi ali krajšimi prekinitvami skupaj še danes, čeprav so bile vmes tudi razne avanture in izleti tja in gor in dol. No, skupaj, živiva vsak po svoje in na svojem, toda nikoli ne mine več kot teden, da si ne bi vsaj telefonirala, in več kot mesec, morebiti tudi dva, da ne bi skočila med rjuhe. Ta poltenost in to, da se nisva nikoli zagnusila drug drugemu, čeprav sva se prepirala in si grozila in je priokus pizdarije ostal v gnezdu možganovine, pa vendar sva povezana že petnajst let, dva problematična značaja, skoraj čudaška in po drugi strani matematično socializirana. Natali je zelo lepa ženska in se je moški bojijo, imam pa za zdaj to srečo, da je tudi pametna in širokogrudna in mi je večkrat pogledala skozi prste glede takih stvari, ki so mi jih zamerili najboljši prijatelji in so potrebovali kar nekaj mesecev, če ne let, da so se odtajali in sprejeli moje napake. Tukaj gre predvsem za žalitve, izrečene tudi v razkoščičenem in neprištevem stanju, kar seveda ne pomeni nobene cizelirane stavne karte, in ne iščem opravičila, čeprav sem se v tem oziru z leti precej popravil. Natali pravi, da je to enostavna posledica tega, da sem se dipsomanije že naučil brzdati, in tudi tega, da mi je bilo že prevečkrat prekleto žal, če sem komu ponoči telefoniral, ga psoval in mu grozil ali se pojavil na njegovih durih. Sprejela je tudi ta čudaštva, da niham med skrajnim hrepenenjem po družabnem življenju in skrajnim samotarstvom, ko ne prenesem nikogar okrog sebe, le prenosnik in poslušanje vrvrnanja lastnih možganov. Vendar se je med nama po skoraj petnajstih letih resne naklonjenosti pojavil še resnejši problem, ki ga ne bom mogel rešiti, niti ji pomagati. Pri petintridesetih si Natali že skoraj obupano želi

otroka, jaz pa se tega ne grem in si tega niti ne želim, saj komaj držim nad vodo že svoj problematični značaj. Sam sebi se kajpak ne zdim problematičen, saj sem se sprejel takega, kakršen sem, drugo je, kako na to reagira okolje. In ker sem družaben človek, moram razmišljati tudi o prilagajanju in zavorah. No, to bom zdržal, noče pa mi verjeti in zatrjuje, da sem sebičen in da ji nočem izpolniti želje in zaokrožiti in resno potrditi najine dolgoletne zveze, govori pa še, kar je skoraj priskutno, da mi za otroka ne bo treba plačevati alimentov in da bo sama z njim. Da ga lahko pridem gledat, obiskat in mu nudit svojo bližino, če si želim, če ne, pa tudi vse lepo in prav, imela bova pač tako zvezo. S takimi izjavami si je naredila medvedjo uslugo in še bolj utrdila moje nikalno prepričanje v tem oziru, uničila si je še tisto malo možnosti, ki so me mogoče tu in tam hotele omečiti, da mogoče pa le ... bi bil oče. Jaz se res ne počutim dovolj zrelega in odgovornega za očeta, sem ji govoril, ne gre za ljubezen ali spoštovanje, to ni v mojem hiperaktivnem in koleričnem značaju ... ne moreš me zdaj imeti za jebivetra, če tako mislim, saj otrok ni trofeja ali igračka ... sem rad odgovarjal. Res nisem bil pripravljen na to, čeprav naj bi bil pri štiridesetih izoblikovana in odgovorna osebnost, vendar ni bilo niti želje niti volje, in še to: Natali je bila mogoče še bolj zapletenega značaja, če se je ujezila ali kuhala zamero, iz nje zlepa nisi mogel izvleči, kaj jo turira, in to je lahko trajalo mesece in mesece, včasih sem za težavo zvedel celo kje drugje in od takih ljudi, za katere bi najmanj pričakoval, da so podkovani z informacijo iz prve roke bolje od mene, in to pritlehno zapeče. Glede najinega skupnega potomca sem čutil velik odpor in zanikanje v sebi, čeprav sem imel to žensko rad in sem ji po svoje najbolj zaupal: bila je dobra, znala je poslušati in nanjo sem se lahko zanesel, vedno, v zadovoljstvu ali

v težavah, tudi pogovori z njo so me navdajali z zavidanja vredno pomirjenostjo in včasih celo z vzhičenostjo. In rada je obdarovala, to je počela odkrito in brez računstva, v tem oziru je bila, recimo temu tako, veličastna kristjanka. Rekel pa sem ji, da mogoče kasneje, da se občutja in vizije z leti spreminjajo ... in tudi, da sem sam preživel neprijetno otroštvo, da bom ta vzorec prekinil, vendar ne v praksi.

Kaj pa moja leta? To je bilo zdaj že vprašanje iz železnega repertoarja. Znotraj teh dolgih in zdaj že nekaj časa brezplodnih besedovanj z Natali o otroku in njeni biološki potešitvi, kar je bilo naporno in živce cefrajoče, bolj od vsake druge mentalne vojne, pa sem imel še eno veliko skrivno orožje: njeno mamó Vereno. Verena je imela dva otroka, najprej Natali, ki se je rodila leta 1976, in nato Mladena, ki ga je rodila v drugem zakonu s srbskim oficirjem Nemanjo Mitrovićem leta 1984. Ko sta se z oficirjem leta 1990 ločila, ji je vojak odpeljal otroka v Niš in ga nikoli več ni videla. Zdaj je ta mož, Mladen, že odrasel, vendar s svojo materjo ne komunicira že od šestega leta. Nekaj kratov je Verena skušala stopiti v stik z njim, vendar sta tako oficir, ki ji je zelo rad predeloval obličje in jo zmerjal z za oficirja čudežnim in z invencijo naphanim vokabularjem žaljivk, kakor tudi drugorojenec te poskuse sprave odločno zavračala. Komunicirali so le enkrat prek odvetnika, ki je zagrozil s tožbo, če mati ne plača vseh preživnin od šestega leta naprej, vendar to Vereni ni predstavljalo težav in ji s skrbjo belilo vizije. Zdaj Mladena ni slišala že več kot deset let. To je Vereno tavšalo in jo družkalo, včasih je po cele tedne ležala na kavču in bolščala v strop, podkletena s koktajlom pomirjeval, dobro zanjo je, da ni imela materialnih težav, saj če bi jo doletelo še to, bi bilo najbolje, da si ohomota drat okrog vratu. Sta pa bili

zelo povezani, mati in hči, radi sta se imeli in to sem cenil. Z leti sem se naučil spoštovati tolerirajoča prijateljstva, ne glede, ali gre za sorodnike ali ne, ljudje na koncu ostanejo prijatelji ali pač ne, sovraštva in kovnice kompleksov se veliko hitreje rojevajo. In prijateljstvo je treba gojiti, ta napor se vedno obnese, res, saj je prijateljstvo najboljše doživetje, ki mi ga je prineslo življenje, občutek take slovesne vzajemnosti človeku podarja največjo življenjsko vero in žegna vitalizem, imeti prijateljstva je velik dosežek, to je sreča, ki ni na vrhovi, čeprav te znajo tudi najbolj razočarati, tako zelo, da osupnjen in brez sape zadržetaš do drobovja in te začne bolečina razjedati kakor sviloprejka, ki žre murvino listje, ko včasih spoznaš, da je bilo vse skupaj le utvara o prijateljstvu in da je nekaj hudo narobe, da si sam in da boš ostal sam, a to je že čivirikanje tisoč let starih abotov.